

VASISHTHA GROUP OF SCHOOL

સમય

સત્ય

એક નવો દિવસ

આજે ફરી એક નવા દિવસની શરૂઆત છે.

મને આ નવો દિવસ (ભેટ તરીકે) મળ્યો છે જેથી હું તેનો મારી ઈચ્છા પ્રમાણે ઉપયોગ કરી શકું.

હું તને વેડફી પણ શકું છું અથવા એનો સારી રીતે ઉપયોગ પણ કરી શકું છું.

હું તેને હંમેશા યાદગાર બની રહે એવો બનાવી શકું છું એના આનંદ માટે, એના સૌંદર્ય માટે અને એમાં મેળવેલી સિદ્ધિઓ માટે.....

અથવા હું તેને ક્ષુલ્લક પણ બનાવી શકું છું તેથી તેને સહેલાઈથી ભૂલી જવાય.

હું આજે જે કરીશ તે અતિ મહત્વનું છે. કારણ કે હું તેના બદલે મારા જીવનનો એક દિવસ આપી રહ્યો છું

જ્યારે આવતીકાલ આવશે ત્યારે આજનો આ દિવસ હંમેશને માટે ચાલ્યો ગયો હશે, પણ મારી પાસે એવું કંઈક હોવું જોઈએ (આજે કરેલું) જેને કારણે હું એને હંમેશા યાદ રાખી શકું.

તે એક યાદથી વધુ કંઈ નહીં હોય, પણ એ યાદ એવી હોવી જોઈએ કે તે મને પસ્તાવો ન કરાવે.

હું ઈચ્છું છું કે એ (આજ) મારાં માટે ફાયદો કે નફો બની રહે, ખોટ નહીં, સારો બની રહે, ખરાબ નહીં, સફળતા બની રહે નિષ્ફળતા નહીં.

હે ઈશ્વર, મને શક્તિ આપ કે હું એમ કરી શકું...

દરેક ક્ષણ કિંમતી

મારાં એક મિત્રે તેની પત્નીનું કબાટ ખોલ્યું અને તેમાંથી એક સુંદર સોનેરી કાગળ વીંટાળેલ ભેટ કાઢી. મને તે બતાવતા એ બોલ્યો, “આ કોઈ સામાન્ય ભેટ નથી. અમે આઠ – નવ વર્ષ પહેલાં જ્યારે પહેલી વાર અમેરિકા ગયેલાં ત્યારે મેં આ ભેટ – એક અતિસુંદર અને કીમતી હીરાનો હાર, તેને અમારી લગ્નતિથિ નિમિત્તે પ્રેમપૂર્વક આપ્યો હતો અને તે તેની જ પસંદગીનો હતો.

જીવનપંથ

અંક : ૧ | જૂન - ૨૦૨૪

તેણે તે હાર પત્નીનાં બીજાં કપડાં ભેગો મૂક્યો, પોતાની સાથે કબર પર ધરવા લઈ જવા. તેની પત્નીનું થોડા સમય પહેલાં જ મૃત્યુ થયું હતું અને આજે તે તેનાં બધાં કપડાં, ચીજવસ્તુઓ વગેરે કબર પર ધરી, કોઈ ગરીબને દાનમાં આપી દેવા લઈ જતો હતો.

તે મારાં તરફ ફર્યો અને બોલ્યો, “ક્યારેક જીવનમાં કોઈ વસ્તુ ખાસ પ્રસંગ માટે બાકી ન રાખો. દરેક ક્ષણ ખાસ પ્રસંગો સમી જ હોય છે.”

એ શબ્દોએ જાણે મારું જીવન જ બદલી નાખ્યું. હું વધુ પડતી ચોખ્ખાઈ પર ધ્યાન આપવા કરતાં, સારા વાચનમાં વધુ સમય પસાર કરું છું. હું રસ્તામાં કોઈ સારી જગ્યા દેખાય તો ત્યાં બેસવામાં સંકોચ અનુભવતો નથી. હવે ઓફિસ કરતાં મારા ઘરે – કુટુંબીજનો સાથે વધુ સમય પસાર કરું છું. મને સમજાઈ ગયું છે કે જીવન ફક્ત સમય કાપવામાં નહીં, પરંતુ સુખદ ક્ષણો અનુભવવામાં અને બીજાંઓને મદદરૂપ થવાની સાર્થક થાય છે. હવે હું કોઈ વસ્તુ કે કામ ભવિષ્ય માટે બાકી રાખતો નથી. હું મને ભેટમાં મળેલા મોંઘા કાચના પ્યાલામાં પાણી પીઉં છું. બજાર જતી વખતે કે બહાર જતી વખતે સારાં સારાં અને નવાંનકોર કપડાં પહેરી લઉં છું. હવે હું મોંઘું અત્તર સારા પ્રસંગ માટે સંઘરી રાખતો નથી. મને મન થાય ત્યારે તેનો ઉપયોગ કરી લઉં છું મારાં શબ્દકોશમાંથી હવે ‘કોઈક દિવસ’ અને ‘એક દિવસ’ જેવા શબ્દો ગાયબ જ થઈ ગયા છે. જો કંઈક જોવાલાયક, સાંભળવાલાયક કે કરવાલાયક હોય તો તે મારે અત્યારે જ જોવું, સાંભળવું અને કરવું છે. જો કદાચ મારાં મિત્રની પત્ની તેના મૃત્યુના એક દિવસ અગાઉ જાણતી હોત કે કાલે તેણે મરવાનું છે, તો તેણે શું કર્યું હોત તે હું જાણતો નથી. પણ હવે હું દરેક દિવસ એ રીતે જ વિતાવું છું. જાણે કાલે જ મારે મરી જવાનું ન હોય ! હું મારા આત્મીયજનોને, સગાંવડાલાંઓ અને મિત્રોના સતત સંપર્કમાં રહું છું. જૂના રઘડા-ઝઘડા ભૂલી જઈ મેં મારા દરેક શત્રુને પણ માફી આપી દીધી છે. હું મારું મનગમતું ચાઈનીઝ ભોજન મન થાય ત્યારે આરોગી લઉં છું. જો મને ખબર પડી જાય કે મારું મૃત્યુ નજીક જ છે તો આ બધી નાની-નાની વસ્તુઓ નહીં કર્યાનો અફસોસ મને ન રહી જવો જોઈએ. જો હું મારા મિત્રોને ‘આજે મળીશ – કાલે મળીશ’ કરતો રહું કે મને મન થતું હોય જે પત્રો લખવાનું, જે મેં ‘એક દિવસ’ લખીશ એવી આશા રાખી ટાળ્યા કર્યા હોત, તો મને જરૂર એ વાતનો પસ્તાવો રહી જાત. હું જો મારાં માતાપિતા અને ભાઈ-બહેનને હું તેમને કેટલા ચાહું છું એ ન કહી શક્યો હોત તો તેનો પણ મને અફસોસ રહી ગયો હોત. પણ હવે હું કોઈ કાર્યમાં મોડું નથી કરતો. હવે હું બીજાંઓના જીવનમાં સ્મિત અને ખુશી લઈ આવનાર કોઈ કાર્યને પાછું ઠેલતો નથી અને રોજ સવારે ઊઠી ભગવાનને પ્રાર્થના કરી, **મને એક નવા દિવસની ભેટ આપવા બદલ તેનો હૃદયપૂર્વક આભાર માનું છું. મને સમજાઈ ગયું છે કે દરેક દિવસ, દરેક કલાક અને દરેક ક્ષણ કિંમતી છે.**

સમયમાં નિપુણ, જીવનમાં નિપુણ

જીવતા હોવું તે સૌથી સરસ સમય છે. આખા માનવ ઈતિહાસમાં વધારે વસ્તુઓ કરવા માટે અને તમારાં વધુ લક્ષ્ય સિદ્ધ કરવા માટે આજે છે તેના કરતાં વધુ તક ક્યારેય ન હતી.

તમે તમારી અગાઉની કોઈપણ પેઢી કરતાં આજે વધુ સારું અને વધુ લાંબું જીવી શકો છો. મેડીસીન અને આરોગ્ય સંભાળમાં થયેલી આધુનિક પ્રગતિએ વધુ લોકોને એસી – નેવું અથવા સો વર્ષની ઉંમર સુધી પણ જીવતા કરી દીધા છે – જે ક્યારેય શક્ય થશે તેવી કલ્પના નહોતી.

પરંતુ સફળતા, સમૃદ્ધિ, દીર્ઘજીવન અને સુખની આ બધી જ તકો સાથે, તમે પણ કદાચ મોટાભાગના લોકો જેવું જ અનુભવો છો, ઘણું કરવાનું છે અને સમય ઓછો છે.

માહિતી, ટેકનોલોજી અને સ્પર્ધાના વિસ્ફોટક વિકાસને કારણે બદલાવનો ડર તમારી તેની સાથે મેળ બેસાડવાની ક્ષમતાને લગભગ વળોટી ગયો છે.

આજે આપણે સમય વિશે, ખાસ કરીને તમારાં જીવનના વિવિધ સમય વિશે વિચારણા માટે નવી રીતની જરૂર છે.

તમે કરો છો તે બધી વસ્તુઓમાંથી શ્રેષ્ઠ પરિણામો મેળવવા માટે, અમે જોઈએ છીએ કે તમારાં જીવનની દરેક પ્રવૃત્તિ તથા જવાબદારીઓ માટે તમારે સમયનાં જુદાં જુદાં વલણ લેવાની જરૂર પડે છે.

તમે જીવનમાં ખરેખર જે ઈચ્છો છો તેને માટેનાં લક્ષ્ય ગોઠવવા તથા નક્કી કરવા માટે તમારે એક પ્રકારના સમયની જરૂર પડે છે અને

પ્રાથમિકતાઓ ગોઠવવા માટે, ઉચ્ચ મૂલ્યનાં કાર્યો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવા માટે અને કામ પૂરાં કરવા માટે બીજા પ્રકારના સમયની જરૂર પડે છે.

વાત કરવા માટે, આદાન-પ્રદાન માટે, વાટાઘાટ માટે તથા વહીવટ કરવા માટે તમને એક પ્રકારના સમયની જરૂર પડે છે અને તમારાં પરિવાર સાથે ઘેર તથા તમારાં સૌથી મહત્વના સંબંધો માટે તમને બીજા પ્રકારના સમયની જરૂર પડે છે.

સમય જુદાં જુદાં પ્રકારો મોટેભાગે તેલ અને પાણી જેવા હોય છે, તે એક બીજામાં સારી રીતે ભળી નથી જતાં.

ખોટા પ્રકારના સમયનો ખોટી જગ્યાએ ઉપયોગ કરવાનો કોઈપણ પ્રયાસ હતાશા, નિષ્ફળતા અને બિનઅસરકારતા તરફ દોરી જશે.

તમારાં જીવનની ગુણવત્તા મહદઅંશે તમારાં સમયના વ્યવસ્થાપનની ગુણવત્તા વડે નિશ્ચિત થાય છે, પરંતુ સમયનું વ્યવસ્થાપન એ ખરેખર તો અંગત વ્યવસ્થાપન, જીવનનું વ્યવસ્થાપન છે. તે તમારી જાતનું વ્યવસ્થાપન છે. જો તમે યોગ્ય રીતે તમારાં સમયનું નિયંત્રણ ન કરો, તો બીજી કોઈપણ વસ્તુ પર નિયંત્રણ કરવું તે તમારે માટે મુશ્કેલ છે.

સદ્ભાગ્યે, દુનિયાના સૌથી સફળ અને શ્રીમંત વ્યક્તિ પાસે પણ તમારી પાસે છે તેમ જ દિવસના એ જ ચોવીસ કલાક છે. સફળ અને નિષ્ફળ લોકો વચ્ચેનો તફાવત એ છે કે સફળ લોકો જેમની પાસે ક્યારેય ઓછી શક્તિ અથવા થોડી તક હોય, તો પણ, તેઓ અન્યો કરતાં મોટેભાગે ઘણું બધું કામ પૂરું કરે છે. કારણ કે, તેઓ તેમના સમયનો વધુ સારી અને વધુ અસરકારક રીતે ઉપયોગ કરે છે.

તાત્કાલિક કરવાનાં કાર્યો ૧

અગત્યનાં કાર્યો

- કટોકટીઓ
- મૂંઝવતા પ્રશ્નો
- સમય મર્યાદાવાળા પ્રકલ્પો

પરિણામો :

- તણાવો
- કટોકટીનું મેનેજમેન્ટ
- હંમેશા આગ લાગે ત્યારે કૂવો ખોદવાની જીવનશૈલી

તાત્કાલિક કરવાનાં જરૂરી ન હોય તેવા કાર્યો ૨

- નિવારણની પ્રવૃત્તિઓ
- સંબંધોની માવજત અને ઉછેર
- ઉત્પાદન – ક્ષમતા વધારવા કાર્યક્રમો
- નવા અવસરો પારખવા
- આયોજન તથા સ્વયં સર્જન

પરિણામો :

- લાંબું જોઈ શકનાર
- સંતુલન, નિયંત્રણ
- ઓછી કટોકટી

ટાઈમ મેનેજમેન્ટનું ચોકડું

ગિનઅગત્યનાં કાર્યો

- અમુક ટેલિફોન / મનુષ્યો દ્વારા ખલેલ
- વર્તમાનપત્રો, કેટલીક ટપાલ અને અમુક અહેવાલો
- કેટલીક મૂંઝવતી બાબતો, કેટલીક બેઠકો
- લોકપ્રિય થવાય/ રહેવાય તેવી પ્રવૃત્તિઓ

પરિણામો :

- ટૂંકા સમયગાળા પર ધ્યાન
- કટોકટીનું મેનેજમેન્ટ
- ઈમેજ સાચવવા કોઈપણ કક્ષાએ જતું ચારિત્ર્ય
- ધ્યેય અને આયોજન નકામા માને
- અનિયંત્રિત જીવનશૈલી

- યાંત્રિક, નાનાં-મોટાં કાર્યો
- અમુક ટેલિફોન કોલ્સ/ ટપાલો
- સમય પસાર કરવા કરાતી પ્રવૃત્તિઓ
- મોજમજા માટેની પ્રવૃત્તિઓ

પરિણામો :

- સંપૂર્ણ બેજવાબદારી
- નોકરીમાંથી ફારગતી
- બીજાઓ પર આધારિત

જીવનની પ્રથમ અગ્રિમતાઓને પ્રથમ રાખો

કોઈપણ પ્રવૃત્તિને મૂલવવા અને વ્યવસ્થિત કરવા માટે તે 'તાત્કાલિક કરવી પડે તેવી છે કે નહીં' (URGENT/ NOT URGENT), 'મહત્વની છે કે નહીં' (Important / Not Important) આમ બે પરિબળો હોય છે. જેને આપણે તરત ધ્યાન પર લેવા જ પડે, હમણાં ને હમણાં કરવા પડે તેવા કાર્યો/ પ્રવૃત્તિઓ એટલે તાત્કાલિક કરવાની બાબતો થઈ. સાથો સાથ એવા કાર્યોમાં પણ આપણો સમય જતો હોય જે બિનઅગત્યના કાર્યો હોય તેમજ તાત્કાલિક જરૂરી ન હોય તેવા કાર્યો પણ હોય.

ટાઈમ-મેનેજમેન્ટના ચોકઠામાં રહેલા ચારેય વિભાગોનો ફરી અભ્યાસ કરો. પહેલો વિભાગ તાત્કાલિક કરવાની મહત્વની બાબતો દર્શાવે છે, જેનાં પરિણામો આપણા માટે ખૂબ અગત્યનાં હોય અને જેના પર તરત જ ધ્યાન આપવું પડે તેવી પ્રવૃત્તિઓ આ વિભાગમાં આવે. આને આપણે મોટા ભાગે 'કટોકટી' કે 'સમસ્યાઓ' તરીકે ઓળખતા હોઈએ છીએ. આપણા દરેકના જીવનમાં આવી કોઈક કોઈક પરિસ્થિતિઓ/ બાબતો હોય તે ઠીક છે, પરંતુ આ વિભાગમાં જ પોતાનું જીવન વિતાવતા હોય તેવાય મનુષ્ય હોય છે. આ બધા એ સમસ્યાકેન્દ્રી માનસિકતા ધરાવતા, હંમેશાં કટોકટી જ શોધતા અને સમય-મર્યાદાથી જ જીવવાનું પસંદ કરતા મનુષ્યો હોય છે. જો તમારું કેન્દ્ર આ પહેલો વિભાગ જ હોય તો છેવટે તે તમારાં પર તેનું આધિપત્ય જમાવી દેશે. એક સમસ્યા આવી અને તમને પછાડી ગઈ.

તમે બેઠાં થયા- ન થયા કે બીજી સમસ્યા આવી અને તમને ચત્તાપાટ કરી ગઈ. ઘણાય મનુષ્યો એવા હોય છે કે જેઓ સમસ્યાઓનો માર જ ખાધા કરતા હોય. પરંતુ સમસ્યા ખરેખર તેમના માનસમાં જ હોય છે. પછી આવા થાકેલા મનુષ્યો માટે શાંતિ મેળવવાનો એક જ રસ્તો રહે છે - ચોથા વિભાગની બિનમહત્વની અને બિનતાકીદની પ્રવૃત્તિઓમાં પલાયન થઈ જવું! જેમ કે ટેલિવિઝન સામે બેસી જવું, અને ટાઈમ- મેનેજમેન્ટ ચોકઠાના બીજા અને ત્રીજા વિભાગોમાં રહેલી પ્રવૃત્તિઓ સામે જોવું જ નહીં! સહેજ રાહત થઈ- ન થઈ કે ફરી પ્રથમ વિભાગમાં જિંદગી શરૂ!

વળી એવાય કેટલાક લોકો હોય છે જેઓ મહત્વની ના હોય અને છતાં તાત્કાલિક કરવી પડે તેવી પ્રવૃત્તિઓના ત્રીજા વિભાગમાં જ મોટા ભાગનો સમય પસાર કરતા હોય છે. જેમ કે તેઓ તો એમ જ માનતા હોય છે કે તેઓ પહેલા વિભાગમાં છે- કારણ કે પોતાના જીવનમાં કરાતી બધી જ પ્રવૃત્તિઓ જરૂરી છે, મહત્વની છે તેમ તેઓ ન્યાયી ઠેરવશે જ. ખરેખર તો તેઓ ઘટનાઓને પ્રતિક્રિયાઓ જ આપતા હોય છે-ભલે તેઓ તેવું માનતા હોય કે એ બધી જ ઘટનાઓ મહત્વની છે. ખરેખર તો તેઓ અન્ય મનુષ્યોની અપેક્ષાઓને અને

અગ્રિમતાઓને જ પોતાના જીવનની તાત્કાલિક કરવાની પ્રવૃત્તિઓ બનાવી દે છે.

તેથી એ જોઈ શકાશે કે જે મનુષ્યો પોતાનું મોટા ભાગનું જીવન ત્રીજા અને ચોથા વિભાગની પ્રવૃત્તિઓ પાછળ વ્યતીત કરે છે, તેઓ મૂળભૂત રીતે બેજવાબદાર જીવન ગાળતા હોય છે.

ખરેખર જે મનુષ્ય સફળ હોય છે, તેઓ તો ત્રીજા અને ચોથા વિભાગની પ્રવૃત્તિઓ પાછળ સહેજ પણ સમય બરબાદ કરતા નથી - કારણ કે તાકીદની હોય કે ન હોય, આ પ્રવૃત્તિઓ તેમના જીવનધ્યેય માટે સહેજ પણ મહત્ત્વ ધરાવતી નથી. આ મનુષ્યો વધુમાં વધુ સમય બીજા વિભાગમાં વ્યતીત કરીને પહેલા વિભાગની પ્રવૃત્તિઓને પણ લઘુત્તમ કરી નાખે છે.

અસરકારક સ્વયં - સંચાલકનું હાર્દ એ લાંબા ગાળાના વિભાગ - ૨ માં છે. અહીં તાત્કાલિક કરવાની જરૂર ન હોય તેવી, પણ અત્યંત મહત્વની બાબતોનો સમાવેશ થાય છે - જેમ કે સંબંધોની માવજત કરવી, અંગત જીવનનું મિશન - નિવેદન તૈયાર કરવું, લાંબા ગાળાનું આયોજન કરવું, નિયમિત વ્યાયમ કરવો, નિવારણ માટેના પગલાંઓ લેવા, તૈયારીઓ કરવી, રિયાઝ કરવો અને આવી બધી જ બાબતો, જે કરવી જરૂરી છે તેમ આપણો જાણતા હોઈએ છીએ પરંતુ તે તાકીદની ન હોવાથી આપણે કરતા નથી.

પુસ્તક : મહાન હૃદયોના સારેગમપધનિ | લેખક : સંજીવ શાહ

કવિતા

સમય બસ ધારણા મનની, સમય જેવું કશું ક્યાં છે ?
મરે જો મન સમય ગાયબ, હતું જ્યાં જે બધું ત્યાં છે.

સમય ટૂંકો પડે સુખમાં, સમય લાંબો ઘણો દુઃખમાં
સમય સરખો નથી રહેતો, સમયની આ સમસ્યા છે.

સમય જન્મ્યો નથી તો મૃત્યુ પણ ક્યાં થઈ શકે એનું
સમયની બહાર જે નીકળે સમાધિ બસ મળે ત્યાં છે

કશુંક આવી રહ્યું તો છે કશુંક જઈ પણ રહ્યું તો છે
સમય છે કે જીવન છે આ સમજવાની સમસ્યા છે.

જીવે માણસ વીત્યા પળમાં કરી ચિંતા નવા પળની
સમયની આ જ પળમાં જીવવું 'રાજન' તપસ્યા છે.

- રાજેશ રાજગોર

હું હવે કદી જૂઠ નહીં બોલું

હું સોળ વરસનો હતો અને ખાંડ માટેના બગીચાઓ વચ્ચે દક્ષિણ આફ્રિકામાં ડર્બનથી અઢાર માઈલ દૂર મારાં દાદાએ સ્થાપેલી સંસ્થામાં મારાં માતા પિતા સાથે રહેતો હતો. અમે દેશના ખૂબ અંતરિયાળ વિસ્તારમાં રહેતાં હતાં, અમારે કોઈ પાડોશી નહોતાં. તેથી હું અને મારી બે બહેનો શહેરમાં જવા અને અમારા મિત્રોને મળવા કે ચલચિત્ર જોવા હંમેશા આતુર રહેતાં.

એક દિવસ મારાં પિતાએ મને તેમને એક પૂરા દિવસની સભા માટે શહેરમાં સાથે આવવા કહ્યું, મેં તરત જ તક ને ઝડપી લીધી. હું શહેર જતો હોવાથી મારી માતાએ મને કરિયાણાની ખરીદીની યાદી આપી, અને શહેરમાં આખો દિવસ રોકાવાનું હોવાથી મારાં પિતાએ પણ કારને ઠીકઠાક કરવાં જેવાં અગાઉના કેટલાક પડતર રહેલાં કામો પતાવવા કહ્યું. તે સવારે મેં મારાં પિતાને તેમના ઠેકાણે ઉતાર્યા ત્યારે તેમણે કહ્યું, ‘હું તને સાંજે પાંચ વાગે અહીં મળીશ અને આપણે સાથે ઘરે જઈશું.’

ઝડપથી મારાં કામો પતાવ્યા બાદ હું સીધો જ સૌથી નજીક આવેલા થિએટર પર પહોંચી ગયો. જોન વેઈનના તે ડબલ રોલ ચલચિત્રમાં હું એવો લીન થઈ ગયો કે મને સમયનું ભાન ન રહ્યું. મને યાદ આવ્યું ત્યારે સાડા પાંચ વાગી ગયા હતા. હું દોડતો ગેરેજ પર અને કાર મેળવી મારા પિતાજી જ્યાં મારી રાહ જોઈ રહ્યા હતા ત્યાં પહોંચ્યો ત્યાં સુધીમાં લગભગ છ વાગી ગયા હતા. તેમણે ચિંતાપૂર્વક મને પૂછ્યું ‘મોડું શા માટે થયું?’ હું જોન વેઈનનું પાશ્ચાત્ય ચલચિત્ર જોઈ રહ્યો હતો તે જણાવતા મને એટલી બધી શરમ આવી કે મેં કહ્યું ‘કાર તૈયાર નહોતી માટે મારે રાહ જોવી પડી હતી.’ મને એ ખબર નહોતી કે તેમણે ગેરેજ પર ફોન પર તપાસ કરી હતી. મને જૂઠ બોલતાં તેમણે પકડી પાડ્યો ત્યારે તેમણે કહ્યું, ‘મારાં વડે તારા ઉછેરમાં જ કંઈક એવી ખામી રહી ગઈ હોવી જોઈએ કે જેણે તને મારી સમક્ષ નિખાલસ થવા જેટલો આત્મવિશ્વાસ ન આપ્યો. મારી ખામી ક્યાં રહી ગઈ હતી તે શોધી કાઢવા માટે હું અઢાર માઈલ ઘરે ચાલતો જઈશ અને તે પર વિચાર કરીશ.’

આમ, તેમના કોટ-પેન્ટ અને બૂટ સાથે તેમણે અંધારામાં કાચા રસ્તા પર ઘરે જવા ચાલવાનું શરૂ કર્યું. હું તેમને એકલા ન છોડી શક્યો, તેથી સાડા પાંચ કલાક સુધી હું તેમની પાછળ પાછળ કાર હંકારતો રહ્યો અને મારાં વડે બોલાયેલા એક મૂર્ખાઈભર્યા જૂઠ બદલ મારાં પિતા જે યાતનામાંથી પસાર થઈ રહ્યા હતા તે જોતો રહ્યો.

મેં ત્યાં તે જ ઘડીએ નક્કી કર્યું કે હું હવે કદી પણ જૂઠ નહીં બોલું. હું ઘણીવાર તે પ્રસંગ વિશે વિચારું છું અને વિમાસણમાં પડી જાઉં છું કે અમે અમારાં બાળકોને જે રીતે શિક્ષા કરીએ છીએ તે રીતે જો તેમણે મને શિક્ષા કરી હોત તો શું મને તેવો કોઈ પાઠ શીખવા મળ્યો હોત ખરો? મને નથી લાગતું કે મને કોઈ પાઠ શીખવા મળ્યો હોત. મેં શિક્ષાને સહન કરી લીધી હોત અને મારી રીતે જીવવાનું ચાલુ રાખ્યું હોત. પરંતુ આ એક અહિંસક કૃત્ય એટલું બધું તાકાતવાનું હતું કે જાણે તે હજુ ગઈકાલે જ ન બન્યું હોય! તે જ તો અહિંસાની તાકાત છે.

ચિકનસૂપ : ભારતીય તરુણ આત્માઓ માટે | લેખક : અરૂણ ગાંધી

કવિતા

મારું જીવન એ જ મારી વાણી, બીજું એ તો ઝાકળ પાણી.
મારા શબ્દો ભલે નાશ પામો, કાળ ઉદર માંડી વીરામો.

મારા કૃત્ય બોલી રહે તો ય, જગે કેવળ સત્યનો જય.
મારો એ જ ટકો આચાર, જેમાં સત્યનો જયજયકાર.

સત્ય ટકો, છો જાય આ દાસ, સત્ય એ જ હો છેલ્લો શ્વાસ.
એને રાખવાનું કોણ બાંધી, એને મળી રહેશે એના ગાંધી.
જન્મી પામવો મુક્ત સ્વદેશ, મારું જીવન એ જ સંદેશ.

— ઉમાશંકર જોશી

સત્ય વિશે જો હું કદી કાગળ લખું !

‘ગાંધી’ લખું, બીજું તો શું આગળ લખું !

VASISHTHA GROUP OF SCHOOL

શ્રી વસિષ્ઠ વિદ્યાલય, વાવ.

ગુજરાતી માધ્યમ / દિલાખી માધ્યમ
નર્સરી થી ઘો. ૧૨ સાયન્સ/કોમર્સ

☎ 02621 255551/3 ☎ 91734 02809 / 91733 15555

વસિષ્ઠ જેનેસિસ સ્કૂલ, બાબેન.

ગુજરાતી માધ્યમ

ઘો. ૧ થી ૧૨ સાયન્સ

☎ 02622 225542/43 ☎ 91576 44555

🌐 www.vasishthagensisschool.net

